

Revisjon av kommunedelplan for motorferdsel i utmark og vassdrag – vinterplan.

Innledning:

Hemnes kommunestyre vedtok forrige motorferdselsplan for Hemnes kommune i sak 85/96. Formannskapet vedtok i januar 2015 revisjon av vinterdelen av denne planen bl.a. som et ledd i planarbeidet med å etablere åpne løyper for rekreasjonskjøring – jfr. Stortingets vedtak 07.05.15 om endringer i Motorferdselloven og «Nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag».

Lovendringen og etableringen av åpne løyper vil påvirke kommunens behandling av dispensasjons-søknader, og det er derfor behov for å se løypene og dispensasjonspraksis i sammenheng.

I tillegg tar planen fra 1996 forbehold innenfor A-områder i planen (forbudsområder) når det gjelder Motorferdselloven. Slike restriksjoner ligger utenfor kommunens myndighet å fastsette, og planen fra 1996 må derfor også endres på dette punktet.

Lovgrunnlaget for motorferdsel i utmark og vassdrag

Sentrale lover og forskrifter:

Lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (Motorferdselloven).

Nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Veitrafikkloven

Forskrift om forbud mot bruk av beltemotorsykkel (snøscooter) på offentlig veg (2002)

Viltloven

Reindrifftsloven

Naturmangfoldloven

Regionale forskrifter:

Forskrift om fiskeløyper i Hemnes – fylkesmannen i Nordland (utgår)

Forskrift om skuterkjøring på offentlig vei (også kommunal) – vegsjefen i Nordland 17.09.1992

Lokale forskrifter:

Kommunal forskrift av 07.11.1996 om bruk av motorkjøretøyer i utmark på snødekt mark og på islagte vassdrag i Hemnes kommune – Hemnes kommunestyre (endret xx.xx.2015)

Kommunal forskrift av 07.11.1996 om landing og start med luftfartøy i Hemnes kommune.

Kommunal forskrift av xx.xx.2015 om kommunalt løypenett for snøskuterkjøring i Hemnes kommune

Kjøring uten krav til dispensasjon:

Motorferdselloven § 4. (tillatelser med hjemmel direkte i loven).

Uten hinder av § 3 er motorferdsel tillatt i forbindelse med:

- a) politi-, ambulanse- og redningstjeneste og oppsyns- og tilsynstjeneste etablert med hjemmel i lov,*
- b) offentlig post- og teletjenester,*
- c) nødvendig person- og godstransport til og fra faste bosteder og i jordbruks-, skogbruks- og reindrifftsnering. Jakt, fangst, fiske og bærsanking reknes ikke som næring i denne forbindelse,*

- d) forsvarets øvelser, forflytninger og transporter,
- e) anlegg og drift av offentlige veger og anlegg,
- f) rutetransport som drives med løyve i henhold til yrkestransportloven

§ 4a.: Åpne løyper for rekreasjonskjøring (ny mai 2015)

Nasjonal forskrift:

§ 2. Motorkjøretøy kan på **bar mark utenfor veg** nyttes til:

- a) formål som nevnt i motorferdsellovens § 4 første ledd,
- b) transport av jaktutbytte ved jakt på elg og hjort, og transport ved jakt på villrein innenfor Hardangervidda villreinområde slik dette er avgrenset av Direktoratet for naturforvaltning. Kjøring i nasjonalparken kan bare skje i samsvar med vernereglene for området, og utenfor bare for nødvendig transport etter sleper som tidligere er fastsatt av Direktoratet for statens skoger på statsgrunn og av kommunen/grunneiere på privat grunn,
- c) offentlig oppsyns- og tilsynstjeneste,
- d) nødvendig transport i samband med fiskekultiveringstiltak i offentlig regi,
- e) nødvendig transport i forbindelse med anlegg og drift av veger og større anlegg.

Kjøring skal om mulig følge eldre kjørespor.

§ 3. Motorkjøretøy kan på **vinterføre** nyttes til:

- a) formål som nevnt i motorferdsellovens § 4 første ledd,
- b) andre formål som nevnt i § 2 i denne forskrift,
- c) transport som er nødvendig for drift av turistanlegg (overnattings- og serveringssteder, skiheiser mv.) som ikke ligger til brøytet bilveg,
- d) transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk til bygging i samsvar med byggetillatelse,
- e) opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og for konkurranser, når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter,
- f) nødvendig transport i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser, herunder dyretellinger og liknende registreringer, etter oppdrag fra forskningsinstitusjon,
- g) nødvendig transport av ved fra egen eiendom til fast bopel, samt etter utvisning fra skogforvaltningen i Finnmark.
- h) praktisk kjøretrening på nærmere fastsatte områder ved obligatorisk opplæring for beltemotorsykkelførere. Områdene fastsettes av fylkesmannen etter forslag fra kommunene.
- i) transport i forbindelse med kommunalt organiserte akuttiltak for å redusere påkjørselsrisiko for elg og annet hjortevilt ved vei eller jernbane.

Kommunestyret kan gi bestemmelser om kjøring som nevnt i bokstavene b-g, herunder om områder, traseer, sesonglengde, tidspunkter for kjøring, utstyr mv.

§ 4a.: Åpne løyper for rekreasjonskjøring (ny mai 2015)

Kommunestyret kan vedta bestemmelser som begrenser kjøring i medhold av § 3, punkt b) tom. g) (grå bakgrunn). Planen inneholder imidlertid ingen begrensninger i forhold til Nasjonal forskrift i medhold av § 3, siste ledd.

Sommerplanen tas ikke opp til revisjon da den ikke har noen restriksjoner på ferdsel med direkte hjemmel i Motorferdselloven og Nasjonal forskrift, §2.

Områder vernet etter Naturvernloven ligger utenfor kommunenes myndighet når det gjelder motorferdsel og utgjør derfor en egen arealkategori der tillatelser til motorferdsel er forvaltet av fylkesmannen.

Forvaltningen av motorferdsel i utmark og vassdrag i Hemnes.

Ut fra naturverdier, friluftslivet og reindriften sine interesser vil det være hensiktsmessig å videreføre en differensiert dispensasjonspraksis på vinterføre ut fra områdenes antatte verdi og konfliktpotensial. Samtidig bør en tydeliggjøre forvaltningsansvaret i planen.

Kommunen deles derfor inn i 4 arealkategorier for ulik praktisering av dispensasjonsbehandling for motorferdsel på vinterføre/ islagte vassdrag:

A-område:	Okstindmassivet og Grøftrem skogreservat	- Svært streng praksis
B-område:	Øvrig landareal og innsjøer < 2 km ² og Stormyrbassenget – unntatt områder vernet etter Naturvernloven	- Streng praksis
C-område:	Islagte vann > 2 km ² unntatt Stormyrbassenget	- Mindre streng praksis
D-område:	Områder vernet etter Naturvernloven	- Fylkesmannen er dispensasjonsmyndighet

Dispensasjonsmyndighet i kommunen:

Kommunestyret er dispensasjonsmyndighet etter motorferdselloven, men kan delegere myndigheten til underordnet valgt organ/ rådmann. Dispensasjoner etter Nasjonal Forskrift § 6 – særlige forhold, kan ikke avgjøres administrativt.

Hemnes kommune viderefører den gjeldende ordningen med en egen dispensasjonsnemnd for motorferdsel med 3 medlemmer valgt av kommunestyret. Sakene behandles og avgjøres i samsvar med gjeldende delegasjonsreglement.

Dispensasjonsformål på vinterføre i h.h.t. Nasjonal forskrift.

Formål i Nasjonal Forskrift som kan gi grunnlag for dispensasjon:

§ 5. Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for:

- a) *fastboende som i ervervsmessig øyemed vil påta seg*
 - *transport mellom bilveg og hytte,*
 - *tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag,*
 - *transport for massemedia på reportasjeoppdrag,*
 - *transport av funksjonshemmede,*
 - *transport av ved,*
 - *transport etter dispensasjon i medhold av denne forskrifts § 6,*
- b) *funksjonshemmede,*
- c) *eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg når det i området ikke er mulighet for leiekjøring etter bokstav a,*
- d) *kjøring i utmarksnæring for fastboende,*
- e) *transport av ved utover det som følger av denne forskrifts § 3 første ledd bokstav g,*

- f) *gruppeturer på snødekt mark for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede. Turen må være i regi av helse- og omsorgsinstitusjoner eller ideelle organisasjoner. Tillatelse kan kun gis for transport til bestemte turmål og langs nærmere bestemte traseer dersom kommunen anviser slike.*

Kommunestyrets myndighet etter denne paragraf kan delegeres til et folkevalgt organ eller kommunal tjenestemann.

§ 5a. *Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av motorkjøretøy til transport av materiell og utstyr i forbindelse med utmarksnæring. Som utmarksnæring regnes drift av utleiehytter, næringsmessig høsting av naturgoder, turist- og reiselivsnæring, leting og undersøkelse av mineralske ressurser mv., forutsatt at virksomheten er registrert i Enhetsregisteret.*

Første gangs tillatelse kan gis for inntil to år. Dersom den næringsdrivende etter utløpet av prøveperioden kan dokumentere en samlet omsetning som gjør at virksomheten som tillatelsen gjelder er momspliktig, kan tillatelsen forlenges med fire år av gangen.

Tillatelse etter første ledd kan på barmark kun gis for transport langs traktorvei, likevel slik at det i Finnmark også kan gis slik tillatelse langs godt etablerte barmarktraseer.

På snødekt mark skal kjøring etter første ledd skje langs nærmere bestemte traseer, dersom kommunen anviser slike. (§ 5 a tilføyd ved forskrift 26 juni 2009 nr. 863 (i kraft 1 juli 2009)).

§ 6. *I unntakstilfelle kan kommunestyret – eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 – § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.*

§ 7. *For tillatelse etter § 5, § 5a og § 6 kan det settes vilkår, bl.a. om at kjøring skal skje etter angitte traseer. Tillatelsen kan tidsbegrenses. Tillatelsen skal være skriftlig og skal medbringes under transporten. Den skal vises fram på forlangende av politi eller oppsyn.*

Retningslinjer for behandling og praktisering av dispensasjoner i Hemnes kommune for kjøring på vinterføre/ islagte vassdrag – unntatt i D-områder (verneområder):

Søknader om dispensasjon:

Søknad om dispensasjon fylles ut på standard skjema og sendes Hemnes kommune pr. post eller e-post. Nødvendige dokumentasjon legges ved – inkludert kart som viser omsøkt kjøretrasé.

Motorferdsel på en annen person sin eiendom krever grunneiers samtykke, men det er et privatrettslig forhold mellom søker og grunneier i forhold til kommunens dispensasjonsbehandling. Unntaket er hvis grunneier ovenfor kommunen har opplyst om at det gjelder et generelt forbud for eiendommen eller deler av den.

Varig funksjonshemmede må dokumentere transportbehovet med legeerklæring ikke eldre enn 3 mnd. (§ 5 – pkt. b). Ved søknad om ledsagerskuter skal behovet framgå av legeerklæringen (§ 6). Dokumenter som inneholder sensitive personopplysninger er unntatt offentlighet og skal behandles og oppbevares i samsvar med arkivlovgivningen for slike dokumenter.

Eie- eller leieforhold til hytte må dokumenteres med skjøte/ festekontrakt eller leiekontrakt. (§ 5 – pkt. c).

Søknad om transport av ved/skog korteste trasé fra anvist teig til brøytet vei/ bolig/hytte gir grunnlag for dispensasjon hvis det foreligger skriftlig hogsttillatelse fra grunneier (§ 5 – pkt. e).

Søknad etter § 5 a (utmarksnæring) må vedlegges dokumentasjon som viser at vilkårene i forskriften er oppfylt.

Mangelfulle søknader blir ikke realitetsbehandlet.

Vedtak etter §§ 5 og 6 i Nasjonal Forskrift og retningslinjene i denne planen skal begrunnes, og det skal i den forbindelse foretas en avveining av fordelene for søker opp mot evt. ulemper som en dispensasjon kan påføre andre berørte interesser. Vedtakene kan klages inn for fylkesmannen for endelig avgjørelse.

Retningslinjer for dispensasjonsbehandlingen:

Dispensasjon kan innvilges for perioden 1. nov. – 5. mai. Motorferdsel på snødekt mark etter 5. mai kan kun skje med formål hjemlet direkte i Motorferdselloven § 4 eller om formålet har stor samfunnsmessig betydning (dispensasjon etter Motorferdselloven § 6.)

Kommunen kan inndra dispensasjoner med øyeblikkelig virkning ved gjentatt mislighold eller om spesielle forhold tilsier det.

Ved kjøring skal dispensasjon medbringes og kunne framvises ved kontroll.

Dispensasjoner skal gis på vilkår om at all kjøring i utmark og på vassdrag skjer på eget ansvar. Den som ferdes på islagt vassdrag plikter selv å påse at isen er trygg.

Det skal ikke gis dispensasjon for kjøring mellom kl. 24.00 og 06.00 annet enn i unntakstilfelle.

Dispensasjoner etter § 5 kan gis for inntil 3 år av gangen, mens dispensasjoner etter § 6 kun kan gis for et år.

Dispensasjonsnemnda kan sette vilkår om begrensning av antall turer og kreve bruk av kjørebok.

Hvis det ikke kan dokumenteres helt spesielle behov for unntak, skal dispensasjonssøknader etter § 5 – pkt. b (funksjonshemmede) henvises kjøring i det åpne løypenetttet og evt. gis dispensasjon for C-områder som er tilknyttet det åpne løypenetttet (islagte vann > 2 km²). Dersom løypen ikke er åpen i den aktuelle perioden, skal traseen likevel følges i størst mulig grad. Det kan bare gis dispensasjon for ledsagerskuter for kjøring i mindre avgrensa områder og etter noen få traseer. Det kan gis slik dispensasjon til inntil 2 personer, men slik at bare en kan være ledsager (fører) om gangen.

Kjøring i h.h.t. § 5 – pkt. c (hytter) skal i størst mulig utstrekning følge traséene for det åpne løypenetttet fram mot hytteområdet. Dispensasjon for private hytter kan utstedes på hytteeier og nærmeste familie (ektefelle/ samboer og barn). For hytter eid av bedrifter eller organisasjoner skal det søkes om et begrenset antall dispensasjoner.

Generelle bestemmelser knyttet til motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag.

Motorisert ferdsel er forbudt på snødekt mark og islagte vassdrag med mindre det skjer med direkte hjemmel i lov eller forskrift eller etter vedtak hjemlet i lov eller forskrift – jfr. Motorferdselloven § 3 og Nasjonal forskrift § 1.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av lov eller forskrift straffes med bøter – jfr. Motorferdselloven § 12.

Grunneier har adgang til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom, selv om kjøringen er direkte hjemlet i lov eller forskrift eller kjøringen skjer i medhold av gitt dispensasjon – jfr. Motorferdselloven § 12. Den enkelte plikter selv å innhente grunneiers tillatelse. En del formål med direkte hjemmel i Motorferdselloven § 4 er i praksis unntatt fra grunneiers tillatelse.

All motorferdsel i utmark og vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker – jfr. Motorferdselloven § 8.

All kjøring med motorkjøretøy i h.h.t. Motorferdselloven, Nasjonal Forskrift og denne planen skal følge veitrafikklovens bestemmelser.

Annet:

Retningslinjene forutsetter at Hemnes kommune får godkjent en betydelig andel av de planlagte løypene for rekreasjonskjøring med snøskuter. Dersom en betydelig andel av løypenettet ikke blir godkjent, tas retningslinjene opp til ny vurdering og behandling.